

fornødne kvantum torvstrø for vinteren paa lager, som for rationelt fjøsstel at ha det fornødne og tilstrækkelige kvantum for forhaanden.

Det er daarlig økonomi at fore sine kreaturer daarlig; men vel saa daarlig økonomi ikke at bruke eller at bruke for litet torvstrø.

TORVSTRØ.

AV O. L. BÆRØE, FORVALTER VED JARLSBERG HOVEDGAARD.

UTDRAG AV EN AVISARTIKEL.

DER har i de sidste aar været talt og skrevet meget om tvagkummer og deres hensigtsmæssighet, og der er ogsaa indenlandske forsøk, som har paavist tvagets gjødselsværdi, saadan som den blir i en tvagkum. Men vi har ofte forundret os over, at der, ret som det er, trækkes sammenligning mellem fordelene ved bruk av kum paa den ene side og bruk av torvstrø paa den anden. Som om man i almindelighet maatte gjøre et valg i den ene eller anden retning. Men saadan bør saken ikke sees. For disse to i sin virkemaate høist forskjellige midler bør ikke staa i noget konkurranseforhold til hinanden, tvertimod, de bør supplere hinanden. Der bør saaledes ikke være tale om noget »enten — eller«, men helst om et »baade — og«.

Vi mener, at en saa rikelig bruk av torvstrø, at alt tvag derved blev opsuget, vilde være idealet. Men i praksis gaar det ikke. Dels faar man i fugtige aar ikke tør torvstrø nok, om man har egen myr, og staar man som de fleste overfor at maatte kjøpe alt, blir det et stort utlæg, og man kvier sig for det. Man bruker da i almindelighet saa meget, at kravet til renslighet opfyldes, og der blir endel tvag opsuget. Og til overskuddet av tvaget er saa kummen udmerket. Men skal man renoncere paa bruken av torvstrø og bruke strømidler med betydelig mindre opugningsevne, da vil der trænges en stor kum, fordi hovedmassen av tvaget gaar den vei. Men hermed øker ogsaa vanskeligheten ved at faa tvaget ut paa engen i ret tid.

Vi vet, at der er mange, som foretrekker denne ordning allikevel, og vi kan forstaa det, forsaavidt visse trakter av landet angaar, f. eks. paa sørlandet og Jæderen og store dele av vestlandet med, fordi jorderne der ligger bare saagodtsom hele vinteren. Men over store strøk av østlandet og likeledes i det nordenfjeldske, hvor sneen ofte blir liggende til langt ut i april, der vet vi av erfaring, at det er vanskelig at faa tvaget ut i ret tid, da nyttevirkingen blir størst. I tælløsningen kan man ikke godt kjøre utover engene, og før en vet ordet av det, er vaaronnen i fuld gang, men da er sandelig hestedagsverket kostbart. For os staar det som fordelagtigst at bruke saa rikelig med

torvstrø, som de forskjellige aar og den enkeltes økonomi tillater, og saa ha en mindre kum til overskuddet av tvag.

For en tid siden saa vi, at der gjennom flere aviser gik en notis om, at der var utsigt til eksport av torvstrø. Det saa næsten ut, som om aviserne syntes, det var en glædelig foreteelse. Fra fabrikantenes side kan der selvfølgelig heller ikke være noget at si paa det. For dem gjælder det jo at gjøre mest mulig ut av forretningen, og paa grund av øket fabrikation er der i det sidste ikke saa rask avsætning som før. Men for landbruket vil en saadan eksport være en betænkelig sak. Vel har vi idag, navnlig i visse strøk av landet, mosemyrer i overflod. Og vi behøver vel ikke at frygte for, at det tar slut hverken i vore barns eller barnebarns tid. Men 2—3 menneskealdrer er for et folk intet langt tidsrum. Vort lands torvstrømyrer er en rigdom. Vi har love, som kontrollerer salg av skog, begrænser arealene overfor enkeltmand og likefrem setter en grænse — i mange bygder — endog for avvirkningen. Og dog er skog noget, som kan fornyes. Omtrent al mark, som nu er skogbevokset, kan, om den avvirknes, igjen frembringe skog. Men det er anderledes med vore torvstrømyrer. Det blir nok langsigtige papirer at »plante« mosemyrer. Vi kan derfor heller ikke glæde os over, at vore torvstrøfabrikker finder marked for sine produkter i utlandet. Det betyder høiere priser paa torvstrøet, til fordel kun for de faa, som i en upaaagtet tid for en billig penge har erhvervet store arealer av mosemyr. Og vi mener desuten, at vore mosemyrer ikke er saa uuttømmelige, at man bør søke utlandet for at faa dem ryddet.

Torvstrømyrene er en herlighet for vort jordbruk. En herlighet for hver gaard, som eier en liten slik myr, og en herlighet for de distrikter, som har tilgjængelige torvstrømyrer. I Smaalenene var der i 1909 ikke mindre end 51 torvstrølag i virksomhet med en aarlig produktion av nær 50 000 m.³ torvstrø. Det er et godt bevis for gaardbrukernes forstaaelse av dette strømiddels værdi. Og vi kjender til, at gaardbrukere paa Hedemarken, hvor der ingen overflod er paa god mosemyr, har slaat sig sammen om kjøp av en saadan i et andet amt for at sikre sig dette udmerkede strø til rimelig pris.

La os ikke eksportere vort torvstrø. Vi trenger det i landet. Utnyt de mindre myrer inden distriktet. Og la de størrer myrer forsyne de landsdele, som ingen har. En saadan ordning er av saa stor betydning for vort lands jordbruk, at den for sakens skyld gjerne var en lov værd.

MINDRE MEDDELELSER.

56 TORVSTRØLAG er der nu i Smaalenenes amt.

»Beretning om Smaalenenes amts landhusholdningsselskaps virksomhet i aaret 1910«.
